

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

א. מי שיש לו בור לפניו מביתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם ... ואינו מכניס בהמתו ... וזה עושה לו פותחת וזה עושה לו פותחת ... בעל הבור בעי לאשתמורי מיא דבוריה בעל הבית ... משום השד אשתו.....1

ב. מי שיש לו גינה לפניו מגינתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסים ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין ואינו מכניס לתוכה תגרין ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת
3

ג. והחיצון זורע את הדרך נתנו לו דרך מן הצד מדעת שניהן נכנס בשעה שהוא רוצה ויוצא בשעה שרוצה ומכניס לתוכה תגרין ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת זה וזה אינן רשאים לזרעה.....3

ד. אמה בית השלהין אני מוכר לך נותן לו ב' אמות לתוכה ואמה מכאן ואמה מכאן לאנפיה אמה בית הקילון אני מוכר לך נותן לו אמה אחת לתוכה וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאנפיה.....4

ה. ואותן אנפיים ... בעל השדה נוטעם ... אבל זורעם לא חלחולי מחלחולי.....4
ו. אמת המים שכלו אנפיה מתקנה מאותה שדה ... שעל מנת כן קבל עליו בעל השדה
5

ז. מי שהיתה דרך הרבים עוברת לתוך שדהו נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן ושלו לא הגיעו.....6

ח. דרך היחיד ד' אמות דרך הרבים שש עשרה אמה.....7

ט. דרך המלך אין לה שיעור.....9

י. דרך הקבר אין לה שיעור.....10

יא. המעמד דיני צפורי אמרו בית ארבעה קבין.....10

דף צט.

א. מי שיש לו בור לפניו מביתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם ... ואינו מכניס בהמתו ... וזה עושה לו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

פותחת וזה עושה לו פותחת ... בעל הבור בעי

לאשתמורי מיא דבוריה בעל הבית ... משום חשד אשתו

מי שיש לו¹ זכות להכנס לבית חברו לצורך תשמיש שאינו קבוע, כגון שיש לו בור לפני מביתו של חברו², וקנה ממנו זכות לעבור דרך ביתו. אינו יכול להכנס לשם אלא ביום בשעה שדרך בני אדם להכנס³, ולא יכניס לשם בהמותיו⁴.

דוקא בבור⁵ יכול למחות בידו שלא יכנס בו בלילה, שכן דרך בני אדם כשחולקין או מוכרין בור סתמא, אבל מי שיש לו חדר בתוך ביתו של חברו יכול ליכנס שם בין ביום בין בלילה, ובחדר מסתמא על מנת כן חלקו או מכרו.

וכן אם יש לו חצר לפני מביתו יכול להכנס בין ביום ובין בלילה⁶. אבל לא יכניס לחדר או לחצר תגרים⁷.

וכל אחד מהם עושה מפתח לבור לחדר⁸ או לחצר, שלא יכנס שום אחד מהם אלא מדעת חברו⁹.

¹ שו"ע ונו"כ קס"א

² וכתב בערוה"ש דה"ה בכל תשמיש שאינו קבוע.

³ דמסתמא על מנת כן חלקו או על מנת כן מכרו לו שלא ימריחוהו בלילות לעמוד ממטתו ולפתוח לו.

⁴ אלא ממלא ומוציא לחוץ וכתב הרמ"א בסעיף ב, בהא שלא יכניס לשם תגרים, שזה אפילו לחצר חברו אסור כמו שנתבאר לעיל. ונראה דכל זה לפי התנאי והמנהג, ואין לתת בזה כללים, ומשמע שלחצרו יכול להכנס בין ביום ובין בלילה, מיהו נראה דלא עדיף מגינה דלהלן. ועי' שו"ת מהרי"א הלוי ח"א סי' קסה.

⁵ רמ"א שם

⁶ רמ"א שם

⁷ רמ"א שם ב

⁸ באר הגולה שם ד ש"ך שם א, משום חשד אשתו

⁹ בעל הבור עושה לו מפתח לשמור מי בורו שלא ישאבו ממנו בלא רשותו, ובעל הבית עושה לו מפתח לאותו פתח עצמו הפתוח לבור כדי שלא יוכל בעל הבור לשאוב מי בורו בלא ידיעתו, שלא יכנס לביתו של בעל הבית אלא א"כ ישנו בביתו משום חשד אשתו וכיוצא בו תקנו כן. אם יכנס שם אימת שירצה יזנה עם אשתו, ולא יהיה נתפס כגנב על הכניסה כי יתנצל לומר לשאוב מים נכנסתי, משא"כ עתה שידע בעל הבור שלא יוכל לשאוב בלי מפתח דבעל הבית שיפתח בו מסגרתו, ואם יכנס בשאר העתים יהיה נתפס כגנב ויורגש ערמתו, ואף אם לא יזנה עמה מ"מ העולם יחשדוהו בכך סמ"ע שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף צט:

ב. מי שיש לו גינה לפניו מגינתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסים ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאים ואינו מכניס לתוכה תגריז ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת

אם¹⁰ יש לו גינה לפניו מגינתו של חברו אינו נכנס דרך שם בלילה, ולא יכניס שם תגרים אפילו כדי לקנות מירקות גינתו¹¹, ולא יעבור דרך שם למקום אחר. אבל לצורך גינתו מותר לעבור לשדה אחרת.

ג. והחיצון זורע את הדרך נתנו לו דרך מן הצד מדעת שניהו נכנס בשעה שהוא רוצה ויוצא בשעה שרוצה ומכניס לתוכה תגריז ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת זה וזה אינן רשאים לזרעה

מי שיש לו גינה לפניו¹² מגינתו של חברו החיצון זורע את הדרך, אף שהזריעה מעכב קצת ההליכה שלא יוכל לילך בטוב לגינתו. שמכיון שבאמצע שדהו הוא יש לו היזק גדול ואנן סהדי שלא מחל לו הדרך מכל וכל שלא יוכל לזרוע לשם¹³.

נתן לו דרך מן הצד מדעת שניהם, אין כאן היזק גדול ונכנס בה באיזו שעה שירצה ומכניס לתוכה תגריז ושניהם אינם יכולין לזרעה, שמכיון שמן הצד ניתן מדעת שניהם מסתמא להילוך יחדוה ולא לזרוע, אבל מכל מקום לא יכנס מתוכה לשדה אחרת שאין זה צורך גינה זו.

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ב

¹¹ סמ"ע ד

¹² שו"ע ונו"כ שם

¹³ סמ"ע שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

**ד. אמה בית השלחין אני מוכר לך נותן לו ב' אמות לתוכה
ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה אמה בית הקילון אני
מוכר לך נותן לו אמה אחת לתוכה וחצי אמה מכאן וחצי
אמה מכאן לאגפיה**

המוכר להבירו¹⁴ בתוך שדהו מקום לחפור שם אמת המים שהלוקח יחפור באותה שדה לצורכו אמת המים להשקות ממנו בית השלחין שלו והיא שדה שאינה מסתפקת במי גשמים לבד, שצריכים הרבה מים, צריך ליתן לו המוכר קרקע בתוך שדהו רחב ד' אמות בכל משך שדהו שרצה להמשיכה תוכו, מקום לאמת המים רחב ב' אמות ועוד אמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה. כלומר לשפת האמה¹⁵. וי"א¹⁶ שאינו נותן אלא ג' אמות מה לצורך רחבה של האמה וב' אמות לשפות.

ואם להשקות בסילון¹⁷ או שמכר לו מקום בחצירו לעשות בו אמה להעביר עליה מי רגלים ומי תכבוסת נותן שתי אמות, רחב האמה אמה אחת, ועוד חצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאגפיה. וי"א¹⁸ שאינו נותן אלא אמה וחצי, שהיא עצמה אינה רק חצי אמה.

**ה. ואותן אגפיים ... בעל השדה נוטעם ... אבל זורעם לא
חלחולי מחלחולי**

אגפי כלומר¹⁹ שפות האמה או הסילון אינם לחלוטין של בעלי האמות, אלא הם של בעל השדה, רק שאינו רשאי לזרען מפני שהזרעים מחלחלין את

¹⁴ שו"ע ונו"כ ריו א

¹⁵ כדי לתקן מאותה קרקע של האגפים את האמה אם יפלו כותליה. ערוה"ש שם א

¹⁶ במור [סעיף א'] וכן הוא בפירוש רשב"ם ד"ה אמת שיש גורסין כן, וכתב שגירסא זו עיקר, ועל שם זה נקראת אמת המים על שם שהיא רחבה אמה כמו שכתב בפרישה [שם], וכתב שם שגם מנוסחאות הרא"ש [שם פ"ו סי' י"ד] נראה כן, ומהתימה על מור"ם ז"ל שלא הזכיר דעה זו כלל. סמ"ע א

¹⁷ עיין סמ"ע ב

¹⁸ ערוה"ש שם

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הקרקע ויקלקלו האמות²⁰, אבל לנטען רשאי, דנטיעות אין מקלקלין לשעתן²¹.

כשכלו המים מהאמה²² שאין ביכולת עוד לאסוף מים לתוכה, נראה שמקום האמה שייך להלוקח, וכן במדינותינו כשקונה אדם לחפור באר ברשותו של חבירו, ובמשך זמן כלה המעיין, נראה דשייך להלוקח.

ו. אמת המים שנלו אנפיה מתקנה מאותה שדה ... שעל

מנת כן קבל עליו בעל השדה

ואם נפלו²³ אלו השפות, בעל האמה נוטל עפר מן אותה השדה וחוזר ומתקנן, שעל מנת כן קבל עליו המוכר להיות אמת המים בתוך שדהו²⁴, ומה שהצריכוהו ליתן לו מתחלה אמה או חצי אמה לשפה כיון שיכול לתקנו בכל עת שצריך, היינו משום שלא ישתמש בעל השדה שם תמיד ויקלקלו ויצטרך בעל האמה לתקנו בכל פעם. מפני דע"פ רוב די בשיעור זה אבל כשאינו מספיק יכול לתקן מהעפר שבכל השדה.

ומהאמה והלאה רשאי המוכר לזרוע ולעשות בו מה שירצה, אלא שבאם יארע שקילקלו האמות של השפות, יטלו עפר מאותה שדה לחזור ולתקנם²⁵.

²⁰ שהרשים מהנטיעות מעמיקים הרבה, אבל הזרעים מתפשטים מיד בתוך ג' טפחים ומחלחלין הקרקע למעלה בשפתו ולשון הרמב"ם [פכ"א ממכירה ה"ח] וכ"כ המחבר שהזרעים מלחלחים את הקרקע ומקלקלים את אמת המים.

²¹ לשון הערוה"ש שם ולכאורה בא ליישב הא דמרחיקין אילן מן הבור כ"ה אמה אנן פסקינן שזה עושה בתוך שלו וכו' כמבואר לעיל דף יז. ודרף כו. שבעת נטיעתו אינו מקלקל ומה שיקלקל אחר כך לאו גירי דיליה הוא אך עיין בבית יעקב בשו"ע שם שכתב היינו נטיעות קטנות, דבאילן גדול הא מרחיקין אילן מן הבור כ"ה אמה וצ"ע.

²² ערוה"ש שם ב

²³ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁴ ולכן אינו יכול לומר בעל השדה מימך שבאמה גרמו שנפלו השפות, דסתמא דמילתא כל המוכר מקום בתוך שדהו לחפור אמת המים נתרצה מתחילה שבאם יפלו השפות שיקחו עפר משדהו לתקנם, דאל"כ מהיכן יתקנם, וכי יוליד הלוקח עפר ממקום אחר לכאן לתקנם. סמ"ע ה

²⁵ סמ"ע שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ז. מי שהיתה דרך הרבים עוברת לתוך שדהו נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן ושללו לא הגיעו

כבר התבאר במסכת ב"ק דף כח. שמי שהיה דרך הרבים²⁶ עוברת²⁷ בתוך שדהו²⁸ אינו יכול לסלקם, ואפילו רצה לסלק הדרך ונתן לרבים דרך מצד אחר, ואינו יכול לסלקם גם מהדרך שנתן להם בשניה²⁹, והסכמת הפוסקים³⁰ שאפי' נשאר לרבים מקום הילוך יותר משיעור רה"ר³¹, אינו יכול לסלק ולצמצם הדרך, ויש אומרים³² דדוקא כשהחזיקו ברשות או מדעת הבעלים, אבל החזיקו שלא ברשות יכול לסלקם³³, ואם היה המקום אינו ראוי להילוך,

²⁶ שו"ע ונו"כ שעו א

²⁷ ולא נתבאר בכמה מיקרי החזיקו. ועי' שו"ת דברי חיים ח"ב הו"מ סי' יג שהאריך בהלכה זו, ובמ"ש בערך ש"י בדבריו, וכתב הד"ח דלא אמרינן מיצר שהחזיקו בו אלא כשהחזיקו בהילוך שדרך ב"א להקפיד, אבל כמה שנחו שם לפעמים, או בהילוך שאין מקפידים ע"ז אפי' בחצר פתוח לא מיקרי החזיקו, עיין שם. ועיין בשו"ת מהרש"ם ח"א סימן ה האריך לדון בדין מיצר שהחזיקו בו רבים, וכתב שכמה ראשונים סוברים דבהילוך לבד מיקרי החזיקו, והביא בשם שו"ת מהר"י הלוי סימן כ בדין אחד שנתן רשות לאנשי ביהכנ"ס לעבור דרך חצרו בשעת תפלה, ובמשך הזמן הלכו גם בשאר היום דלא הוי חזקה משום שלא עשו מעשה תיקון, ומשמע שא"צ הסכמה בפירושו.

²⁸ ולכאורה נראה שבשדה בור או קרקע פנוי שמחמת שלא היה איכפת לו לא מיחה באחרים שעברו ברשותו לקצר הדרך, ועתה גמר בדעת לבנות או לזרוע שם, לא מסתבר לומר שמשום כך יפסיד כל שדהו, וכ"ש כשלא נתן בפירושו רשות, שאין בזה משום מחילה, ועכ"פ נראה שאם ירצה לתת להם מקום מעבר בקצה שדהו אין הרבים יכולים לומר שרוצים לעבור דוקא באמצע השדה. שוב ראיתי שבשו"ת מנחת יצחק ח"ז סי' קלח דן בשאלה מעין זו, ולאחר שהביא מדברי הפוסקים הביא מדברי הבית אפרים דלעיל דמשמע שכל שיש אומדנא דמוכח שלא היה בדעתו להפקיר שדהו לא מיקרי מיצר שהחזיקו בו. פתחי חושן חלק ו פרק ח הערה פא

²⁹ כתב הסמ"ע דדוקא בדרך של רבים אפי' ממקומות דעלמא, שדרך הראשון הרי החזיקו בו מכבר, והדרך השניה נתן להם מדעתו, משא"כ בדרך שהיה מיוחד רק לבני מבוי או עיר אחת ולא לזולתם, ובני העיר או ז' טובי העיר רוצים להחליף הדרך, תנאם ועסקם קיים, וכ"ש שלא זכו בשניהם.

³⁰ כ"כ הרשב"א והסכימו עמו הב"ח והפנ"י והבי"א, ועי' בפת"ש שם שמדייק מדברי הבאה"ג שגם דעת הרמב"ם כסברת התוס' שאם נשאר שיעור רה"ר יכול לסלקם, וכתב בשו"ת גור ארי יהודה סימן מה שיכול לומר קים לי כשיטת התוס'.

³¹ ברמב"ם הלכות נזקי ממון פרק יג הלכה כז, וכמה רוחב דרך הרבים אין פחות משש עשרה אמה.

³² רמ"א שם ולא מיבעיא קודם שהחזיקו שיכול למנעם, וכמ"ש בגמרא לינקוט פיזרא (מקל) וליתיב, אלא אפילו לאחר שהחזיקו, אם מתחלה היה שלא ברשות, יכול לסלק

³³ כתב הסמ"ע שכל שרבים מוחזקים בו עתה לפנינו, מוענים להם שבודאי ברשות החזיקו בו, ועי' בהגהות חכמת שלמה שכתב דלא מיקרי רבים אלא ברוב העיר אבל לא בכמה יחידים, ועוד כתב שבמקום דלא ניהא תשמישייהו, כגון אהורי חצר, דתשמיש ע"י הדחק הוא, אין זה חזקה לרבים, עיין שם. ובכסף הקדשים בסימן שעזו כתב שאם החזיקו לילך דרך חצר שדלתותיו ננעלות בלילה, לא שייך חזקה לגבי לילה, ואף על פי שלפעמים היה פותח גם בלילה, כיון שבידו לנעול לא מיקרי חזקה. וכ"כ בכנה"ג בשם מהריב"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לא מיקרי החזיקו אלא כשהרבים השווהו ותיקנוהו להילוך, ויש אומרים³⁴ שאם נתן השלטון רשות לסלק דרך הרבים מותר.

י"א³⁵ שבזמה"ז אין לדון דין מיצר שהחזיקו בו, כיון שבעל הקרקע מחזיק בשטר הרשום על שמו בספרי הממשלה אין בדעתו למחול, ודינא דמלכותא דינא.

ח. דרך היחיד ד' אמות דרך הרבים שש עשרה אמה

המוכר לחבירו³⁶ מקום לדרך לעבור בתוך שדהו, אם דרך היחיד מכר לו³⁷, לילך בו לשדהו שהוא הדרך המיוחד לו לבדו, צריך ליתן לו ברוחב הדרך שתי אמות ומחצה רחבה, כדי שיעמוד חמור במשאו על אורך הדרך³⁸, כמבואר להלן דף ק. ואם דרך לעבור בעגלה צריך לתת לו כדי לעבור בעגלה³⁹, ואם הדרך נמצא בין מחיצות צריך ליתן לו קצת יותר⁴⁰, שבצמצום אי אפשר להלך, אבל כשאין מחיצות לא איכפת לן אם המשאוי בולט מעל שטח חבירו.

מכר לו דרך שילך דרך שדהו מעיר זו לעיר אחרת ואין אנשי שאר עיירות נכנסין לשם, נותן לו רוחב ח' אמות. שאם יפגעו שני עגלות זו בזו שלא יעכבו זו את זו⁴¹.

³⁴ פת"ש בשם הרמ"א סימן קסב סעיף א לענין להעמיד דלתות במבוי שמדינא דמלכותא השוקים והרחובות שלהם, ואפשר דהיינו דוקא כשהוא לטובת בני המבוי, אבל בלא"ה אין כח בדינא דמלכותא לקלקל הרבים, וצ"ע, ובפת"ש שם כתב דהיינו דוקא לאחר שכבר נתן רשות, אבל לכתחלה אסור לבקש רשות על כך ולהזיק הרבים, עיי"ש. ועיי' שו"ת בית שלמה חו"מ סי' קכח וקכט, ודן שם בדין ישראל שקנה מהשר לענין ישראל הבא מחמת עכו"ם.

³⁵ בשו"ת מהר"י הכהן חו"מ סי' כט ועיי"ש שדן אם דין מיצר שהחזיקו בו הוא מדין מחילה או מדין הפקר.

³⁶ שו"ע ונו"כ ריו ד

³⁷ סמ"ע ו

³⁸ בכסף הקדשים (נדפס בגליון השו"ע בסימן רטו) כתב שאם הזכיר לו דרך לדריסת רגל, הרי אינו נותן לו שיעור חמור במשאו, אלא נותן שיעור גוף אדם שהוא אמה, ועיי"ש עוד כמה פרטים

³⁹ סמ"ע ז

⁴⁰ רמ"א שם

⁴¹ ואף דלשון מכר לו דאיתא בנמרא ובפוסקים משמע דלא מכר אלא ליחיד בתוך שדהו או רשותו, וא"כ איך יפגע בו אחר לילך בעגלתו שם בלי רשות המוכר, מ"מ כיון דזה הלוקח קנה ממנו דרך מעיר לעיר, אמרינן דדעתו היא על שיעור רחב כ"כ וכן אינך. סמ"ע שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרך היומי

מסנת בבא בתרא

ואם מכר לו דרך הרבים כגון עיר שיש בה מעבר שבאים דרך שם⁴², נותן לו רוחב י"ו אמה. ובזמננו צריך ליתן כפי דרך העולם.

וכבר התבאר במסכת ב"ק דף סא. שאין מניחין את הפאה⁴³ משדה על חברתה כיצד, היו לו שתי שדות לא יקצר את האחת כולה ויניח בשניה פאה הראויה לשתייהן, ואם עשה כן עובר בלאו⁴⁴ שנאמר (ויקרא כג פסוק כב) לא תכלה פאת שדה בקצרה שיניח בכל אחת ואחת פאה הראויה לה, ואם הניח משדה על חברתה אינה פאה. וחייבת במעשר וצריך להפריש פאה אחרת⁴⁵.

והכלל הוא מה שהדרך לקצור יחד נקרא שדה אחד, וכל מה שאין הדרך לקצור יחד נחשב שתי שדות⁴⁶.

לפיכך אם היה⁴⁷ מפסיק דרך היחיד שהוא רחב ארבע אמות⁴⁸, אף על פי שאינו קבוע כל השנה כגון בימות הגשמים שהשדות זרועים שאין דרך לילך שם⁴⁹. או דרך הרבים

⁴² שרבים מצויים לכנוס ולצאת באותן העירות ובאין שם גם ממקומות אחרים, שאו יש לחוש שהרבה בני אדם ועגלות יפגעו זה בזה. סמ"ע י

⁴³ רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ג הלכה ב

⁴⁴ ומשמע מדברי רבנו שהוא מה"ת וכן דעת רשב"ם אבל דעת הגר"א דלמסקנת הירושלמי קרא אסמכתא בעלמא ורק מדרבנן אמרו שאין מפרישין משדה לחברתה והחמירו שגם בדיעבד אינה פאה שיש בה ביד חכמים לעקור דבר מה"ת ודעת הרש"ם דהפסק גמור מפסיק מה"ת אבל הפסקות אלו מדרבנן ואפי' גדר אבל לא נתברר מה נקרא הפסק גמור דמפסיק מה"ת ושמא בכל העיר ולא יותר וצ"ע. דרך אמונה שם ג

⁴⁵ רדב"ז ומש"כ על השדה השני' לאו דוקא אלא על שתי השדות וכנראה כונתו שהפריש פאה גדולה שיספיק על ב' השדות דאז השדה הזו בודאי נפטרה אך אז ל"ש דחייבת במעשר שהרי לא נודע מה על שדה זו ומה על שדה זו אא"כ פירש ואפשר כונתו דטבל וחולין מעורבין זה בזה ואף על גב דפאה אין לה שיעור מה"ת מ"מ כיון שכונתו הי' על שתי השדות הו"ל טבל וחולין מעורבין כמו התורם על החיוב ועל הפטור כמ"ש הר"ש בפ"ג דתרומות מ"ג. דרך אמונה - ציון ההלכה שם ס"ק ט

⁴⁶ וחז"ל הכריעו איזה דברים דרך בני"א לחשב הפסק ואין קוצרין אותו יחד אלא סתמא נחים בנתים ואם רוצים לעשות הפסקה או להשאיר הקצירה ליום אחר סתמא גומרים עד שם שהוא מקום מסויים ומפסיק וזה נקרא ב' שדות. שם דרך אמונה ה ובבה"ל שם

⁴⁷ רמב"ם שם הלכה ג

⁴⁸ ודעת הגר"א בשנו"א וכדקי"ל בב"ב ב' ק' א' כדדיני גולה. דגם רוחב ב' אמות ומחצה נקרא דרך היחיד ומפסיק אפי' אינו קבוע אבל כל הראשונים כתבו כרבנו.

⁴⁹ מ"מ כיון שבימות החמה לאחר שנקצרו התבואות הולכין שם חשיבא להפסיק תמיד ואף על פי שהדרך מיוחדת רק ליחיד לילך מ"מ כיון שרחבה ד"א חשיבא להפסיק אבל אם הוא פחות מד"א דינה כשביל דבסמוך. ר"ש ורבנו בפיה"מ ומשמע אף שעתה בשעת הקציר אין הולכין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרך היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרך היומי

מסנת בבא בתרא

כלומר שעשוי להילוך רבים⁵⁰, הרחב שש עשרה אמה⁵¹. הרי זה כשתי שדות ונותן פאה מצד זה לעצמו ומצד זה לעצמו.

אבל שביל היחיד והוא פחות מארבע⁵², או שביל הרבים פחות משש עשרה אמה, אם היה קבוע בימות החמה ובימות הגשמים בימות הגשמים שזרועין שם הולכין שם בנ"א חשוב להפסיק אבל אם אין קבוע כל השנה, אף על פי שבשעת הקציר הולכין שם לא חשיב להפסיק גם בשעה שקבוע, כיון שאין בו שיעור דרך מפסיק, אלא הרי הוא כשדה אחת.

י"א⁵³ שאין תלוי אם הוא צר או רחב, אלא דרך שעשוי לעוברי דרכים מקרי דרך, ואם עשוי ליחיד מקרי דרך היחיד, אבל אם אינו אלא בין השדות והכרמים ואינו עשוי לעבור מעיר לעיר מקרי שביל אפילו רחב מארבע. וי"א⁵⁴ ששביל הוא צר מאד ואינו מחזיק אלא טפח. וי"א⁵⁵ שכל שאין עשוי לעבור בו בהמות וקרונות רק לעבור אדם לבד נקרא שביל.

וכן אם היה מפסיק דרך הרבים הרחב שש עשרה אמה אבל שביל היחיד והוא פחות מארבע או שביל הרבים פחות משש עשרה אמה אם היה קבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק, ואם אינו קבוע בימות הגשמים אינו מפסיק אלא הרי הוא כשדה אחת

ט. דרך המלך אין לה שיעור

כבר התבאר במסכת ב"ק דף ס: ולעיל דף צט: שהמלך⁵⁶ פורץ לעשות לו דרך ואין ממחין בידו, י"א⁵⁷ שפורץ כפי מה שהוא צריך, אינו מעקם הדרכים

⁵⁰ ויש בזה חידוש אף על גב שהרבים יש להן הרבה דרכים ואפשר שיעזבו דרך זה ולא ילכו בה מ"מ כיון שיחדוהו לדרך הרבים מפסיק אף על פי שאינה קבועה כל השנה כנ"ל. פיה"מ והר"ש

⁵¹ שמעיון דיהודוהו לרבים לא חשיב עד שיהא מ"ז אמה, ודעת הגר"א שם דאפי' פחות מט"ז אמה כיון שמייוחד לרבים אפי' הוא פחות מח' אמה הוא בכלל דרך הרבים אבל הראשונים כתבו כרבנו.

⁵² דעת רבנו דכל שפחות מד"א כיון שהוא צר הוא בכלל שביל וצריך שיהא קבוע וכן דעת כמה ראשונים

⁵³ דעת הראב"ד בהשגות שם

⁵⁴ הר"ש כתב כדשקיל כרעא ומנח כרעא כמ"ש בב"ב ק' א' והוא טפח כמ"ש בשבת פ"ה א' כמלא רוחב פרסה טפח, ועי' הו"מ ס"י קצ"ב ס"ז ובב"י שם.

⁵⁵ רשב"ם בב"ב נ"ה ב' כתב דדרך הוא מקום הילוך העגלות והסוסים וכ"כ הרא"ש בפאה דשביל הוא דרך קטן להילוך אדם ולא לבהמות וקרונות והוא קטן מאד וצ"ע דבעירובין כ"ד ב' מבואר דשביל של כרמים הולכין נמלים וצ"ל שיש יוצא מהכלל.

⁵⁶ רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ג

⁵⁷ פירש"י בפ"ב דסנהדרין (דף כ' ב) ופורץ גדרות אחרים לעשות לו דרך לשדה ולכרמו וכן פירש"י ז"ל בפ' הערל (דף ע"ו ב) ומשמע מדבריו דבכל עת וזמן אפי' שלא לצורך מלחמה אלא לצורכו בלבד עושה כן. לחם משנה מלכים פרק ה הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרך היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מפני כרמו של זה או מפני שדהו של זה, אלא הולך בשוה, וי"א⁵⁸ שלא הותר לו אלא בעת מלחמה שפורץ דרך כנזכר ועושה מלחמתו⁵⁹.

ודרך המלך אין לה שיעור, אלא כפי מה שהוא צריך. והמוכר⁶⁰ דרך למלך זה כמוכר דבר שאין מינו ידוע ולא קנה. וי"א⁶¹ שנוטל ממנו המלך כל מה שיצטרך לו.

י. דרך הקבר אין לה שיעור

המוכר דרך הקבר לחבירו ללכת דרך שדהו לשאת המת לקברו אין לו שיעור, אלא כל מלוי המת יעברו שם⁶². וי"א⁶³ שלא קנה.

דרך הקבר. שנושאים המת לקברו⁶⁴, אין לו שיעור. תקנת חכמים היא משום כבודו של מת. ולא שיכולים לפרוץ גדר כדרך המלך לפרוץ בנינים להפסיד ממון אחרים, אלא שיכולים המלוין את המת לעבור על גבי זרעים ואין צריכים לנטות לכאן ולכאן.

יא. המעמד דייני צפורי אמרו בית ארבעה קנין

⁵⁸ רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ג

⁵⁹ משמע דמפרש דמתני' לענין מלחמה אתמרה דהיכא דצריך המלך למלחמתו כן הוא עושה אבל לא לצורכו ובפרק הכונס (דף ס') הביאו הא דפורץ לעשות לו דרך גבי קרא דויבקעו שלשת הגבורים וכו' דהיינו שעת מלחמה ולא מצינו שלא בשעת מלחמה שלצורכו יוכל המלך לעשות כן זה דעתו ז"ל. אולם פירש"י בפ"ב דסנהדרין (דף כ' ב) ופורץ גדרות אחרים לעשות לו דרך לשדהו ולכרמו וכן פירש"י ז"ל בפ' הערל (דף ע"ו ב) ומשמע מדבריו דבכל עת וזמן אפי' שלא לצורך מלחמה אלא לצורכו בלבד עושה כן. לח"מ שם

⁶⁰ רמב"ם הלכות מכירה פרק כא הלכה י ומ"מ שם

⁶¹ השנות הראב"ד שם

⁶² רשב"ם בסוגיא מובא בשושנים לדוד שם

⁶³ רמב"ם שם

⁶⁴ ר"ב בפרקו משנה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מכר לו מקום⁶⁵ למעמד והוא מקום שהיו עומדים העם בשובם מן הקבר⁶⁶
סמוך לבית הקברות, נותן לו בית ארבע קבין הוא ל"ג אמות וב' טפחים על
אורך חמשים אמה⁶⁷.

⁶⁵ שו"ע ונו"כ ר"ז ד

⁶⁶ סמ"ע יא

⁶⁷ תפארת ישראל שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

